

Eesti Raamatu Aasta 1975 – kajastusi teispoole vett

Esinejaid Raamatuaasta avaõhtult. Istuvad (vasakult): Elmar Pettai, Helmi Eller ja Leonid Laid. Seisavad (vasakult): Karl Ristikivi, Kalju Lepik, Harri Kiisk, Alfred Pisuke, Raimond Kolk ja Otto Paju. Pildilt puudub Arvo Mägi.

(Foto: M. Lepper)

Raamatuaastaga tehti algust

veril ja viiulil (Kiisk-Pisuke). Ettekanne tuumaks oli anda näidispl

Raamatu Aasta peakomitee esimees ja skautluse tegelane Herbert Michelson esines ettekandega Stockholm Eesti Maas.

Organisatsioonide esindaja RA-koosolekul Göteborgis. Istuvad Aasa, H. Veltri ja H. Rohtla. Seisavad G. Peet ja A. Moor. (Foto vasakult E. Aibast, S. Tomson, A. Metzlov, K. Karask, A. Miiks, E. Koplert).

Proklamatsiooniga 24. veebruaril 1975 kuulutas Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu välja Eesti Raamatu Aasta. Nii suurejooneliselt ei ole tähistatud ega tähistata Eesti Raamatu Aastat väljaspool Eestit arvatavasti enam kunagi. Eesti Päevalehe ja Teataja veerge sirvides saab vaid umbkaudu aimu toimunu ulatusest ja sisust. Eesti Raamatu Aasta peakomitee juhtis Herbert Michelson, kaasa löi kogu välismaal elav Eesti vaimueliit. Raamatuaasta tähistamiseks olid haaratud kõik eestlaste tähtsamad keskused maailmas: Stockholm, Göteborg, New York, Toronto jt. Siinses napolis valikus on pilte ja lühisõnumeid, Eesti Raamatu Aasta avaaktustelt ja kolleegide külaskäigust Marie Underi juurde haiglasse tema 93. sünnipäeval, teavitatakse raamatu "Jüri Uluots ja ta aeg" ilmumisest, tutvustatakse Arnold Ilvese RA sümboolikaga keraamikat ning mainitakse, et Helmi Mäelole on antud kirjanikupension jms. Pidulikumate nootide vahele kõlab ka murelikumaid nagu Gustav Ränga südamevalu Eesti Arhiivraamatukogu Rootsis ruumikitsikuse üle jm. Eesti Raamatu Aasta 1975 tähistamise välismaal võiks resümeeida Valev Uibopuu prohvetlike sõnadega: "Raamatud on meile sillaks kodumaale, kus ükskord kaks paralleelselt eksisteerivat kirjandust taas ühinevad."

Vabaduspäevaga algas Eesti Raamatu Aasta

Proklamatsiooniga 24. veebruaril kuulutas Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu välja Eesti Raamatu Aasta 1975, mis kestab järgmise Vabaduspäevani. "Eesti raamat on võõrsil viibiva eestlase eesti keele ja eesti meele säilimise üks eeltingimus ning aluseid ja relvi Eesti vabastamise võitluses", üteldakse proklamatsioonis, mille aluseks on Ülemaailmse rahvuskongressi vastav sooviavaldus aastast 1972 Torontos ning liikmesmaade keskorganisatsioonide toetus. "Kesknõukogu kui demokraatlikel alustel loodud vaba maailma eestlaste kõrgeim esindusorganisatsioon, kutsub eestlasi kõigis maades ja igal ajal ostma, lugema ja levitama eesti raamatut. Hinnakem eesti raamatut ja andkem talle auväärne koht igas eesti kodus!" lõpetab Kesknõukogu oma proklamatsiooni.

August Mälik, RA auliikmeid

Laupäeval, 11. okt. 1975

RA aktuse korraldajaid, esinejaid ja külalisi Göteborgis. Istuvad vasakult: Bernard Kangro, rektor Gunnar Netterfors, Hülja Saarne ja Alfred Pisuks. Seisavad vasakult: Gerhard Peet, Susanna Tom-

son, Kalju Lepik, Hugo Lepik, Heli Rebas, Arvi Moor ja Harry Truus. (EPL-foto Kopler).

Seeba kuninganna
Scala-teatrisse
raamatuaasta puhul

August Gollitsi esinemas raamatuaasta puhul

Ilmub Raamatuaastal:

Monumentaalne suurteos: "Jüri Uluots ja tema aeg"

1975 on kuulutatud Eesti raamatuaastaks.

1975 a. möödub ka 30 aastat Eesti riigimehe ja teadlase Jüri Uluotsa surmast. Samaseggselt võib pühit-
seda tema 86. a. sünnipäeva.

Isegi selva Eesti viimne peaminister presidendil ülesannetes prof. Jüri Uluots sündis Kirbla vallas Läänemaal 13. jaanuaril 1890. Ta suri Rootsis 9. jaanuaril 1945. Oma 55. sünnipäeval 13. jaanuaril 1945 maeti ta Stockholmis.

Seoses nende tähtpäevadega on Eesti raamatuaastal 1975 koostamisel ja ilmub monumentaalne suurteos.

Jüri Uluots. Tema elu ja töö ja tema aeg sõnas ja pildis 1890–1945. Teos sisaldab üle 1000 pildi ja dokumendi. Nendele lisandub mahukas tekstiosa.

Tekstist on kokkuvõtet inglise, saksa ja rootsi keeles. Raamat ilmub suurformaadis 23 x 30 cm, köites ja heal paberil.

Paljud pildid ulatuvad üle terve lehekülje. On ka kaheleheküljelisi pilte. Teose üle tuhande pildi ja dokumendi hulgas leidub ka värvipilte.

Jüri Uluots

Teose nimele registris on üle tuhande tuntud eestlase nime, kes pildidel esinevad.

Oma ainekäsitlusest ja mahukusest on see ainulaadne teos seni ni palguses kui ka Eesti raamatuaastajaloo üldse.

Üllikooli professorina, üllikooli rektorina, üllikooli organiseerijana, ja osavõtjana paljudest teistest eesti eluavaldustest.

Teoses avaldatakse dokumentaalselt pildi- ja dokumendimaterjali paljude suuründmuse kohta eesti ajaloos nendel aastatel. Aga mitte ainult ajaloolist, vaid ka kultuurajaloolist materjali.

Paljud tuntud inimesed muutuvad pildidel jälle elavateks. Jälle lehvivad lipud, kõlavad kõned ja laulud. Kadunud päevad ja õed tõusevad aja vetest.

Teos sisaldab rõhkesti haruldast fotot ja materjali, mida seni üldse pole avaldatud. Või mis praeguses olukorras pole kättesaadavad.

Seal on palju materjali, mis on jäädava ajaloolise tähtsuse ja väärtusega.

Teos on koostatud pikema aja uurimuste põhjal. Teoses on kasutatud kõiki säilunud ja kättesaadavaid materjale. Eelkõige teoseks on kestnud mitmeid aastaid. Rohked arhiivid ja materjalikogused on läbi vaadatud. Paljud kaasaegsed on loovinud väärtuslikke mäle.

